Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (peto prošireno vijeće)

14. srpnja 2021.*

„Pristup dokumentima – Uredba (EZ) br. 1049/2001 – Usklađene norme – Dokumenti koji se odnose na četiri usklađene norme koje je odobrio CEN – Odbijanje pristupa – Izuzeće koje se odnosi na komercijalne interese treće strane – Zaštita koja proizlazi iz autorskog prava”

U predmetu T-185/19,

Public.Resource.Org, Inc., sa sjedištem u Sebastopolu, Kalifornija (Sjedinjene Američke Države),

Right to Know CLG, sa sjedištem u Dublinu (Irska),

koje zastupa F. Logue, *solicitor*, A. Grünwald, J. Hackl i C. Nüßing, odvjetnici,

tužitelji,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju G. Gattinara, F. Thiran i S. Delaude, u svojstvu agenata,

tuženik,

koju podupire

Europski odbor za normizaciju (CEN) i drugi intervenijenti čija imena su navedena u prilogu [1], koje zastupa U. Karpenstein, K. Dingemann i M. Kottmann, odvjetnici,

intervenijenti,

povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a za poništenje Odluke Komisije C(2019) 639 *final* od 22. siječnja 2019. kojom se odbija zahtjev za pristup četirima usklađenim normama koje je donio CEN,

OPĆI SUD (peto prošireno vijeće),

u sastavu: S. Papasavvas, predsjednik, D. Spielmann, U. Öberg, O. Spineanu-Matei (izvjestiteljica) i R. Norkus, suci,

tajnik: P. Cullen, administrator,

* Jezik postupka: engleski

[1] Popis drugih intervenijenata nalazi se samo u verziji koja je dostavljena strankama.

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 10. studenoga 2020.,

donosi sljedeću

Presudu

I. Činjenice iz kojih proizlazi spor

1 Tužitelji, Public. Org, Inc. i Right to Know CLG, neprofitne organizacije čija je primarna zadaća učiniti pravo slobodno dostupnim svim građanima, podnijeli su 25. rujna 2018. Glavnoj upravi za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike Europske komisije na temelju Uredbe (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL 2001., L 145, str. 43.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 16., str. 70.) i Uredbe (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o primjeni odredaba Aarhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša na institucije i tijela Zajednice (SL 2006., L 264, str. 13.)(SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 20., str. 29.) zahtjev za pristup Komisijinim dokumentima (u daljnjem tekstu: zahtjev za pristup).

2 Zahtjev za pristup odnosio se na četiri usklađene norme koje je donio Europski odbor za normizaciju (CEN) u skladu s Uredbom (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/24/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL 2012., L 316, str. 12.)(SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 64., str. 285.), odnosno normu EN 71-5:2015, naslovljenu „Sigurnost igračaka – 5. dio: Kemijske igračke (oprema) koje se ne ubrajaju u eksperimentalnu opremu”, normu EN 71-4:2013, naslovljenu „Sigurnost igračaka – 4. dio: Eksperimentalna oprema za kemiju i srodne aktivnosti”, normu EN 71-12:2013, naslovljenu „Sigurnost igračaka – 12. dio: N-nitrozamini i prekursori nitrozamina” i normu EN 12472:2005+A 1:2009, naslovljenu „Metoda simulacije korištenja i korozije za određivanje oslobađanja nikla iz obloženih predmeta” (u daljnjem tekstu: zatražene usklađene norme).

3 Dopisom od 15. studenoga 2018. Komisija je odbila zahtjev za pristup na temelju članka 4. stavka 2. prve alineje Uredbe br. 1049/2001 (u daljnjem tekstu: prvotna odluka o odbijanju).

4 Na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe 1049/2001, tužitelji su Komisiji 30. studenoga 2018. podnijeli ponovni zahtjev. Odlukom od 22. siječnja 2019. Komisija je potvrdila odbijanje pristupa zatraženim usklađenim normama (u daljnjem tekstu: potvrđujuća odluka).

II. Postupak i zahtjevi stranaka

5 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 28. ožujka 2019. tužitelji su pokrenuli ovaj postupak.

6 Aktom podnesenim tajništvu Općeg suda 10. srpnja 2019. CEN i četrnaest nacionalnih normizacijskih tijela, odnosno Asociación Española de Normalización (UNE), Asociația de Standardizare din România (ASRO), Association française de normalisation (AFNOR), Austrian

Standards International (ASI), British Standards Institution (BSI), Bureau de normalisation/Bureau voor Normalisatie (NBN), Dansk Standard (DS), Deutsches Institut für Normung eV (DIN), Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN), Schweizerische Normen-Vereinigung (SNV), Standard Norge (SN), Suomen Standardisoimisliitto ry (SFS), Svenska institutet för standarder (SIS) i Institut za standardizaciju Srbije (ISS) zatražili su intervenciju u ovom predmetu u potporu zahtjevima Komisije.

7 Rješenjem od 20. studenoga 2019., Public. Resource.Org i Right to Know/Komisija (T-185/19, neobjavljeno, EU:T:2019:828), predsjednik petog vijeća Općeg suda prihvatio je zahtjev za intervenciju. Intervenijenti su podnijeli intervencijski podnesak, a glavne stranke podnijele su svoja očitovanja na taj podnesak u određenim rokovima.

8 Na temelju prijedloga suca izvjestitelja, Opći sud (peto vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka.

9 Rješenjem od 17. lipnja 2020. Opći sud (peto vijeće) naložio je Komisiji, na temelju članka 91. točke (c), članka 92. stavka 1. i članka 104. svojeg Poslovnika, da podnese zatražene usklađene norme i odlučio da se one neće dostaviti tužiteljima. Komisija je u dodijeljenom roku postupila u skladu s tom mjerom izvođenja dokaza.

10 Na prijedlog petog vijeća Opći sud odlučio je, u skladu s člankom 28. Poslovnika, uputiti predmet petom proširenom vijeću.

11 Na prijedlog suca izvjestitelja, Opći sud (peto prošireno vijeće) postavio je strankama pisana pitanja u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih člankom 89. Poslovnika te ih pozvao da na njih odgovore i prije rasprave i na samoj raspravi. Stranke su odgovorile u pisanom obliku u za to određenom roku, a na raspravi održanoj 10. studenog 2020. saslušana su izlaganja stranaka, kao i njihovi odgovori na druga pitanja koja im je postavio Opći sud. Tužitelji su na raspravi naveli Općem sudu da tužbom zahtijevaju samo poništenje potvrđujuće odluke, što je zabilježeno u zapisniku s rasprave.

12 Tužitelji, u skladu s pojašnjenjima navedenima u točki 11. ove presude, od Općeg suda zahtijevaju da:

– poništi potvrđujuću odluku;

– Komisiji naloži snošenje troškova.

13 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

– odbije tužbu;

– naloži tužiteljima snošenje troškova.

14 Intervenijenti od Općeg suda zahtijevaju da:

– odbije tužbu;

– naloži tužiteljima snošenje troškova.

III. Pravo

A. Dopuštenost

15 Intervenijenti tvrde da je tužba nedopuštena zato što tužitelji nemaju pravni interes. Prema njihovu mišljenju, s obzirom na to da bi potonji mogli, kao prvo, besplatno pristupiti usklađenim normama u nekomercijalne svrhe putem knjižnica, kao drugo, dobiti pristup navedenim normama i koristiti ih u bilo koje svrhe uz plaćanje „razumne” naknade i, kao treće, zapravo od 2015. (daleko prije njihova zahtjeva za pristup dokumentima iz 2019.) imaju primjerak najmanje tri od četiri zatražene usklađene norme, tužitelji nemaju nikakav interes za pokretanje ovog postupka.

16 Iz sudske prakse Suda proizlazi da se svaka tužba za poništenje koju podnosi fizička ili pravna osoba mora temeljiti na njezinu pravnom interesu (vidjeti u tom smislu rješenje od 24. rujna 1987., Vlachou/Revizorski sud, 134/87, EU:C:1987:388, t. 8.) i da nepoštovanje tog bitnog uvjeta, koji mora dokazati takva fizička ili pravna osoba, predstavlja apsolutnu zapreku vođenju postupka na koju se sud Europske unije u svakom trenutku može pozvati po službenoj dužnosti (vidjeti u tom smislu rješenja od 7. listopada 1987. G. d. M./Vijeće i EGSO, 108/86, EU:C:1987:426, t. 10., i od 21. srpnja 2020., Abaco Energy i dr./Komisija, C-436/19 P, neobjavljeno, EU:C:2020:606, t. 80.).

17 U tom pogledu, valja podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, tužba za poništenje koju podnosi fizička ili pravna osoba dopuštena samo pod pretpostavkom da tužitelj ima interes da pobijani akt bude poništen. Takav pravni interes pretpostavlja da poništenje pobijanog akta može samo po sebi imati pravne posljedice i da tužba tako može svojim rezultatom donijeti korist osobi koja ju je podnijela. Pravni interes mora biti postojeći i stvaran te se ocjenjuje na dan podnošenja tužbe. On mora postojati do objave sudske odluke ili će se postupak obustaviti (vidjeti presudu od 19. prosinca 2019., XG/Komisija, T-504/18, EU:T:2019:883, t. 30. i 31. i navedenu sudsku praksu).

18 U posebnom kontekstu sporova koji se odnose na pristup dokumentima na temelju Uredbe br. 1049/2001, osoba kojoj je odbijen pristup dokumentu ili dijelu dokumenta već samo zbog te činjenice ima interes za poništenje odluke o odbijanju (vidjeti presudu od 5. prosinca 2018., Falcon Technologies International/Komisija, T-875/16, neobjavljenu, EU:T:2018:877, t. 29. i navedenu sudsku praksu).

19 U ovom slučaju nesporno je da Komisija tužiteljima nije odobrila pristup zatraženim usklađenim normama.

20 U tim okolnostima, s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 18. ove presude, tužitelji imaju interes za otkrivanje usklađenih normi zatraženih na temelju Uredbe br. 1049/2001 i, stoga, interes tražiti poništenje potvrđujuće odluke. Naime, u ovom slučaju tužitelji se mogu pozvati na pravni interes, unatoč mogućnosti da u javnim knjižnicama pristupe primjercima usklađenih traženih normi, s obzirom na to da takvim pristupom ne ostvaruju u cijelosti ciljeve koje su namjeravali postići svojim zahtjevom za pristup (vidjeti u tom smislu presudu od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 47.) te stoga imaju stvaran interes za dobivanje pristupa navedenim usklađenim normama na temelju Uredbe 1049/2001.

21 To je tim više tako jer su, kao što to tužitelji tvrde, a da im Komisija ili intervenijenti u tom pogledu nisu proturječili, zatražene usklađene norme dostupne samo u vrlo ograničenom broju knjižnica, ponekad samo u jednoj knjižnici u jednoj državi članici ili knjižnicama koje nisu otvorene za javnost i kojima je u praksi pristup znatno otežan.

22 Kad je riječ o plaćenom pristupu zatraženim usklađenim normama putem prodajnih mjesta kojima upravljaju nacionalna tijela za normizaciju, valja utvrditi da to nikako ne odgovara cilju ostvarivanja slobodnog i besplatnog pristupa navedenim normama koji tužitelji žele postići i ne upućuje na nepostojanje, odnosno gubitak pravnog interesa (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 4. rujna 2018., ClientEarth/Komisija, C-57/16 P, EU:C:2018:660, t. 47.).

23 S obzirom na prethodno navedeno, valja odbiti argumente intervenijenata koji se odnose na nepostojanje pravnog interesa tužitelja, a da nije potrebno ispitati njihovu dopuštenost.

B. Meritum

24 U prilog osnovanosti tužbe tužitelji ističu dva tužbena razloga koji se temelje, prvi, na pogreškama koje se tiču prava i pogreškama u ocjeni u primjeni izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001 koji se odnosi na zaštitu komercijalnih interesa, a drugi, na pogreškama koje se tiču prava u pogledu postojanja prevladavajućeg javnog interesa u smislu zadnjeg dijela rečenice članka 4. stavka 2. iste uredbe i povredi obveze obrazlaganja.

1. Prvi tužbeni razlog, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava i pogreškama u ocjeni u primjeni izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001, čiji je cilj zaštita komercijalnih interesa

25 Tužitelji u biti osporavaju primjenu izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001 u ovom slučaju jer se, s jedne strane, ne može primijeniti nikakva zaštita na temelju autorskog prava na zatražene usklađene norme i, s druge strane, nije utvrđena nikakva povreda komercijalnih interesa CEN-a i njegovih nacionalnih članova.

26 Tužitelji prvi tužbeni razlog dijele na tri dijela. Prvi i drugi dio temelje se na pogreškama koje se tiču prava povezanima s primjenom izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001. Treći dio temelji se na pogrešci u ocjeni utjecaja na komercijalne interese.

a) Prvi dio prvog tužbenog razloga, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava prilikom pogrešne primjene izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001

27 Tužitelji tvrde da, s obzirom na to da su tražene usklađene norme dio „prava Unije”, pristup tim normama mora biti slobodan i besplatan, tako da se na njih ne može primijeniti ni jedno izuzeće od prava na pristup. Prema njihovu mišljenju, privatna prava ne mogu se dodijeliti u pogledu „zakonskog teksta” koji mora biti slobodno dostupan svima i stoga se te norme ne mogu zaštititi autorskim pravom. U prilog svojoj argumentaciji upućuju na presudu od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821).

28 Komisija, uz potporu intervenijenata, osporava argumente tužitelja.

29 U tom pogledu valja podsjetiti na to da Uredba br. 1049/2001, s obzirom na to da je donesena na temelju članka 255. stavka 2. UEZ-a (koji je postao članak 15. stavak 3. UFEU-a), ima za cilj – kao što je to navedeno u njezinoj uvodnoj izjavi 4. i članku 1. – dati javnosti najšire moguće pravo pristupa dokumentima institucija Unije. U skladu s člankom 2. stavkom 3. navedene uredbe, to pravo obuhvaća i dokumente koje su sastavile te institucije i dokumente koje su zaprimile od trećih strana, među kojima i svaka pravna osoba, kao što je to izričito navedeno u članku 3. točki (b) iste uredbe.

30 Pravo pristupa dokumentima institucija Unije ipak je uvjetovano određenim ograničenjima na temelju javnog ili privatnog interesa. Konkretno, Uredba br. 1049/2001, u skladu sa svojom uvodnom izjavom 11., u članku 4. predviđa niz izuzeća kojima se institucijama dopušta da odbiju pristup dokumentu u slučaju u kojem bi otkrivanje tog dokumenta ugrozilo jedan od interesa zaštićenih tim člankom.

31 Među izuzećima prava na pristup nalazi se ono iz članka 4. stavka 2. prve alineje Uredbe br. 1049/2001 u skladu s kojim „[i]nstitucije [Unije] uskraćuju pristup dokumentu ako bi njegovo otkrivanje ugrozilo zaštitu […] komercijalnih interesa fizičke ili pravne osobe, uključujući intelektualno vlasništvo, […] osim ako za njegovo otkrivanje postoji prevladavajući javni interes”.

32 Kad je riječ o dokumentima koji potječu od trećih strana, članak 4. stavak 4. Uredbe br. 1049/2001 navodi da su institucije dužne savjetovati se s trećom stranom kako bi procijenile je li primjenjivo izuzeće iz članka 4. stavaka 1. i 2., osim ako je jasno smije li se dokument objaviti ili ne. Ako predmetna institucija smatra da je jasno da se pristup dokumentu koji potječe od trećih strana mora odbiti na temelju izuzeća predviđenih stavcima 1. ili 2. istog članka, ona podnositelju zahtjeva odbija pristup, a da se pritom ne mora savjetovati s trećom stranom od koje potječe dokument, bez obzira na to je li se ta treća strana ranije protivila zahtjevu za pristup tim istim dokumentima podnesenom na temelju te uredbe.

33 Naposljetku, u odnosu na marginu prosudbe institucija Unije u okviru obrade zahtjeva za pristup dokumentima koji potječu od trećih strana, valja pojasniti to da odredbe Uredbe br. 1049/2001 – kojima se utvrđuje, uz izuzeća koja se u njoj navode, pravo na pristup svim dokumentima pojedine institucije – mora stvarno provesti institucija kojoj je upućen zahtjev za pristup.

34 Stoga, u skladu s člankom 8. Uredbe br. 1049/2001, konačna odgovornost za pravilnu primjenu te uredbe je na instituciji Unije čija je zadaća također braniti pred sudovima Unije ili Europskim ombudsmanom valjanost odluke o odbijanju pristupa dokumentima koji potječu od trećih strana. Ako bi u slučaju dokumenata koji potječu od trećih strana institucija morala automatski slijediti obrazloženje koje je iznijela predmetna treća strana, ona bi bila prisiljena braniti, u odnosu na osobu koja je podnijela zahtjev za pristup i, po potrebi, pred tim nadzornim tijelima, stajališta koja ona sama ne smatra branjivima (u tom smislu i po analogiji vidjeti presudu od 14. veljače 2012., Njemačka/Komisija, T-59/09, EU:T:2012:75, t. 47.)

35 U ovom slučaju iz argumenata stranaka proizlazi da se one ne slažu, kao prvo, o opsegu i intenzitetu nadzora koji predmetna institucija Unije, u ovom slučaju Komisija, mora provesti u okviru postupka iz članka 4. stavka 4. Uredbe br. 1049/2001 o postojanju i posljedicama navodne zaštite autorskim pravom zatraženih dokumenata koji potječu od trećih strana, a u svrhu primjene izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji navedene uredbe.

36 Komisija, koju podupiru intervenijenti, smatra da ona nema pravo u okviru razmatranja zahtjeva za pristup dokumentima podnesenog na temelju Uredbe br. 1049/2001 dovesti u pitanje postojanje zaštite zatraženih dokumenata autorskim pravom koja je trećim stranama dodijeljena „primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom”.

37 Tužitelji prigovaraju Komisiji da nije provjerila jesu li ispunjeni uvjeti koji se odnose na postojanje autorskog prava za usklađene norme u korist CEN-a. Time oni Komisiji prešutno, ali nužno priznaju ovlast iscrpnog nadzora postojanja i posljedica navodne zaštite autorskim pravom zatraženih dokumenata koji potječu od trećih strana.

38 Kao drugo, stranke se ne slažu o tome jesu li zatražene usklađene norme prikladne za zaštitu autorskim pravom, s obzirom na to da su one dio prava Unije i stoga su obuhvaćene izuzećem predviđenim u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001.

39 Stoga valja razmotriti argumente tužiteljâ u dijelu u kojem se odnose, najprije, na pogrešku koja se tiče prava prilikom primjene izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001 s obzirom na to da je Komisija upotrijebila komercijalne interese koji proizlaze iz autorskopravne zaštite zatraženih usklađenih normi (vidjeti točku 35. ove presude) i, kao drugo, pogrešku koja se tiče prava u vezi s prikladnošću navedenih usklađenih normi da budu zaštićene autorskim pravom s obzirom na to da su one dio prava Unije (vidjeti točku 38. ove presude).

40 Kao prvo, valja istaknuti da je autorsko pravo pravo intelektualnog vlasništva koje jamči pravnu zaštitu stvaratelju izvornika djela i koje je – bez obzira na sve šire usklađivanje – uvelike uređeno nacionalnim pravom. Naime, budući da uvjeti njegova postojanja, kao i opseg njegove zaštite i osobito iznimke od te zaštite nisu predmet ni usklađenih odredaba Unije ni međunarodnih odredaba koje obvezuju Uniju ili njezine države članice, ono je i dalje uređeno zakonodavstvom država članica (vidjeti u tom smislu mišljenje nezavisnog odvjetnika N. Jääskinena u predmetu Donner, C-5/11, EU:C:2012:195, t. 24. i 27.).

41 Usto, u skladu s člankom 5. stavkom 2. Bernske konvencije za zaštitu književnih i umjetničkih djela, potpisane u Bernu 9. rujna 1886. (Pariški akt od 24. srpnja 1971.), u njezinoj verziji nakon izmjene od 28. rujna 1979. (u daljnjem tekstu: Bernska konvencija), uživanje i ostvarivanje autorskog prava nije uvjetovano nikakvom formalnošću (načelo „automatske zaštite”).

42 Štoviše, opseg zaštite istog djela autorskim pravom može biti različit ovisno o mjestu u kojem se zahtijeva navedena zaštita. Stoga, u skladu s člankom 5. stavkom 3. Bernske konvencije, zaštita u zemlji podrijetla uređena je nacionalnim zakonodavstvom. Međutim, kada autor nije državljanin zemlje podrijetla djela koje je zaštićeno navedenom konvencijom, on će u toj zemlji imati ista prava kao i nacionalni autori. Suprotno tomu, u skladu sa stavkom 2. istog članka, opseg zaštite kao i pravna sredstva zajamčena autoru za zaštitu njegovih prava uređuju se isključivo zakonodavstvom države u kojoj se zahtijeva zaštita (načelo „neovisnosti” zaštite).

43 U tim okolnostima valja smatrati da je na tijelu kojem je podnesen zahtjev za pristup dokumentima trećih osoba, kada se zahtijeva zaštita na temelju autorskog prava navedenih dokumenata, među ostalim, utvrditi objektivne i dosljedne indicije koje mogu potvrditi postojanje autorskog prava na koje se poziva treća osoba o kojoj je riječ. Naime, takav nadzor odgovara zahtjevima svojstvenima podjeli nadležnosti između Unije i država članica u području autorskog prava.

44 S obzirom na ta razmatranja valja razmotriti je li Komisija poštovala opseg nadzora koji je trebala izvršiti prilikom primjene izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001 (vidjeti točku 35. ove presude).

45 U tom pogledu valja istaknuti to da, kao prvo, u prvotnoj odluci o odbijanju, kako bi opravdala primjenjivost izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001, Komisija upućuje na autorsko pravo na zatraženim usklađenim normama koje pripada CEN-u kao europskoj organizaciji privatnog prava koja ima autorsko pravo nad svim svojim publikacijama, uključujući europske norme. Stoga je Komisija smatrala da bi otkrivanje navedenih usklađenih normi „[moglo] ugroziti zaštitu komercijalnih interesa pravne osobe, uključujući intelektualno vlasništvo, […] jer je CEN [bio] nositelj autorskog prava svih publikacija koje su izradili njegovi tehnički odbori” i da „[s]lijedom toga, autorsko pravo i pravo na iskorištavanje (distribucija i prodaja) na bilo koju CEN-ovu publikaciju (uključujući nacrte europskih normi) [pripadali su] isključivo CEN-u i njegovim nacionalnim članovima od kojih su se (nacrti) normi [mogli] dobiti”.

46 U potvrđujućoj odluci Komisija odbija tvrdnje tužiteljâ koje se odnose na nepostojanje zaštite na temelju autorskog prava zatraženih usklađenih normi, tvrdeći da su, „suprotno onomu što [su oni] tvrd[ili], [navedene usklađene norme bile] zaštićene autorskim pravom [usprkos činjenici da su] stvarno sadržav[ale] podatke koji [su] se mog[li] smatrati činjenicama ili koji su se odnos[ili] na postupke”. Usto, u odgovoru na kritike tužitelja o izostanku savjetovanja s izdavateljem tih usklađenih normi, Komisija je uputila na zajedničko stajalište CEN-a i CENELEC-a od 17. svibnja 2017. o posljedicama presude od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), u kojem su te organizacije „u svojstvu nositeljâ autorskih prava na europskim normama, izričito smatrale da, na temelju te presude, nema nikakvog temelja za dovođenje u pitanje njihovih autorskih prava ili njihove politike o otkrivanju usklađenih normi”. Komisija je „stoga smatrala da nije bilo potrebno provesti savjetovanje predviđeno u članku 4. stavku 4. Uredbe br. 1049/2001, s obzirom na to da je položaj izdavatelja dokumenata, nositelj predmetnih autorskih prava, već bio javno objavljen u prethodno navedenom dokumentu”.

47 Iz toga slijedi da je Komisija svoj zaključak o postojanju zaštite zatraženih usklađenih normi autorskim pravom temeljila na objektivnim i dosljednim indicijama koje mogu potkrijepiti postojanje autorskog prava navedenih normi koje navodi CEN.

48 Kao drugo, u potvrđujućoj odluci Komisija ističe da, „iako se u formulaciji [traženih usklađenih] normi uzimaju u obzir posebni zahtjevi iz propisa čiju provedbu oni podupiru, njihovi autori sastavili su ih na dovoljno kreativan način kako bi ostvarili zaštitu na temelju autorskog prava”, da „[d]uljina tekstova podrazumijeva da su autori izvršili određene izbore (uključujući i u strukturi dokumenta), što dovodi do zaštite autorskim pravom” i da su „stoga [navedene usklađene norme] u cjelini originalno autorsko djelo koje uživa zaštitu na temelju odredbi koje se odnose na autorsko pravo”. Provođenjem takve analize Komisija je tako ocijenila mogućnost tih usklađenih normi da budu predmet zaštite autorskim pravom s obzirom na prag originalnosti koji proizvod mora postići da bi predstavljao „djelo” u smislu sudske prakse. Naime, iako je uvjet originalnosti koji se zahtijeva da bi proizvod bilo moguće zaštititi navedenom zaštitom uređen zakonodavstvom država članica, iz ustaljene sudske prakse Suda o tumačenju autonomnog pojma „djelo” proizlazi da je nužno i dovoljno da predmet – da bi ga se moglo smatrati originalnim – odražava osobnost autora koja se očituje u njegovu slobodnom i kreativnom donošenju odluka (presuda od 11. lipnja 2020., Brompton Bicycle, C-833/18, EU:C:2020:461, t. 23. i navedena sudska praksa). S obzirom na tu sudsku praksu, Komisija je mogla, a da pritom ne počini pogrešku, utvrditi da je traženi prag originalnosti u ovom slučaju dosegnut za usklađene norme o kojima je riječ.

49 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da se Komisiji ne može prigovoriti nikakva pogreška koja se tiče prava u vezi s dosegom nadzora koji je ona bila dužna poštovati prilikom primjene izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001 radi utvrđivanja utjecaja na komercijalne interese koji proizlaze iz zaštite zatraženih usklađenih normi autorskim pravom.

50 Kao drugo, tužitelji se u prilog svojoj argumentaciji koja se odnosi na pogrešku koja se tiče prava u vezi s prikladnošću zatraženih usklađenih normi da budu zaštićene autorskim pravom, u dijelu u kojem su one dio prava Unije, pozivaju na činjenicu da je riječ o „zakonskim tekstovima" i presudu od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821).

51 U tom pogledu valja podsjetiti na to da je usklađena norma u članku 2. točki (c) Uredbe br. 1025/2012 definirana kao tehnička specifikacija koju je usvojilo europsko normizacijsko tijelo na temelju zahtjeva Komisije za primjenu usklađivačkog zakonodavstva Unije, čije poštovanje nije obvezno.

52 U presudi od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), Sud je osobito smatrao da je usklađena norma poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, koja je donesena na temelju [sekundarnog zakonodavstva] i čiji su referentni brojevi predmet objave u *Službenom listu Europske unije*, dio prava Unije (točka 40.).

53 Međutim, valja utvrditi, kao što je to učinila i Komisija, da iz presude od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), nikako ne proizlazi da je Sud poništio sustav objave usklađenih normi definiran u članku 10. stavku 6. Uredbe br. 1025/2012, prema kojem se objavljuju samo upute na navedene norme. Naprotiv, Sud je uzeo u obzir izbor zakonodavca Unije da uvjetuje postojanje pravnih učinaka povezanih s usklađenom normom samo prethodnom objavom njezinih referentnih brojeva u seriji C Službenog lista (presuda od 27. listopada 2016., James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821, t. 37., 40. i 43.).

54 U tim okolnostima tužitelji pogrešno tvrde da bi, u dijelu u kojem je Sud u presudi od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821) utvrdio da su zatražene usklađene norme dio „prava Unije", pristup tim normama trebao biti slobodan i besplatan, tako da se na njih ne može primijeniti ni jedno izuzeće od prava na pristup.

55 S obzirom na sva prethodna razmatranja, prvi dio prvog tužbenog razloga treba odbiti.

b) Drugi dio prvog tužbenog razloga, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava u vezi s primjenom izuzeća predviđenog u članku 4. stavku 2. prvoj alineji Uredbe br. 1049/2001

56 Prema mišljenju tužitelja, čak i ako je zaštita zatraženih usklađenih normi teoretski bila moguća, ona nije bila primjenjiva na navedene usklađene norme jer one nisu „osobna intelektualna tvorevina", u smislu sudske prakse Suda, što je potrebno kako bi se mogla ostvariti takva zaštita.

57 U tom pogledu, kao što je to istaknuto u točki 40. ove presude, s obzirom na to da su uvjeti za uživanje autorskog prava, opseg zaštite tog prava i, konkretnije, iznimke od te zaštite, i dalje uređeni zakonodavstvima država članica koje su slobodne odrediti zaštitu koju treba dodijeliti zakonodavnim, upravnim ili sudskim tekstovima te se, kao što to proizlazi iz sudske prakse, navedeni uvjeti mogu osporavati samo pred sudovima država članica (vidjeti u tom smislu i po analogiji mišljenje 1/09 od 8. ožujka 2011., EU:C:2011:123, t. 80. i rješenje od 5. rujna 2007., Document Security Systems/ESB, T-295/05, EU:T:2007:243, t. 56.), Komisija nije bila ovlaštena, suprotno onomu što tvrde tužitelji, razmotriti uvjete koje zahtijeva nacionalno zakonodavstvo

kako bi provjerila točnost zaštite traženih usklađenih normi autorskim pravom jer takvo razmatranje prelazi opseg nadzora za koji je ona ovlaštena u okviru postupka pristupa dokumentima.

58 Osim toga, argument tužiteljâ prema kojem u postupku izrade traženih usklađenih normi CEN nije donosio slobodne i kreativne izbore nije ničime potkrijepljen.

59 Naime, tužitelji tvrde, s jedne strane, da se zatražene usklađene norme „sastoje samo od popisa tehničkih obilježja i/ili postupaka testiranja i da, slijedom toga, osoba zadužena za njihovu izradu nema stvarne kreativne izbore koji se mogu smatrati izražavanjem njezine osobnosti ili kao njezina vlastita intelektualna tvorevina” i, s druge strane, da ni „nacrt [navedenih usklađenih normi] ne omogućuje slobodne ili kreativne izbore u odnosu, primjerice, na prijelom, strukturu, jezik ili svako drugo ključno obilježje, [s obzirom na to] da su ti aspekti normizacije uređeni ukupnošću standarda koji značajno ograničavaju svaku moguću kreativnu marginu tijela za normizaciju”. Međutim, oni samo iznose tvrdnje, a da pritom ne potkrepljuju svoje navode nikakvom analizom, niti pobijaju Komisijine argumente iznesene u potvrđujućoj odluci (vidjeti točku 48. ove presude) u pogledu stupnja originalnosti tih usklađenih normi, koji proizlazi iz duljine teksta o kojem je riječ, a koji podrazumijeva izbore njihova autora, uključujući i izbore koji se odnose na njihovu strukturu. Štoviše, oni ne pojašnjavaju kako su ograničenja margine kreativnosti naložena propisima u području normizacije bila takva da te iste usklađene norme nisu mogle dosegnuti prag originalnosti koji se zahtijeva na razini Unije.

60 Stoga valja odbiti drugi dio prvog tužbenog razloga.

c) Treći dio prvog tužbenog razloga, koji se temelji na pogrešci u ocjeni utjecaja na komercijalne interese

61 Tužitelji tvrde da Komisija nije dokazala na koji bi način otkrivanje zatraženih usklađenih normi ugrozilo komercijalne interese CEN-a i njegovih nacionalnih članova. Oni tvrde da, čak i ako je zaštita tih usklađenih normi autorskim pravom bila teoretski moguća i čak i ako su se navedene usklađene norme smatrale osobnom intelektualnom tvorevinom, potvrđujuću odluku ipak treba poništiti s obzirom na to da Komisija nije utvrdila navodnu povredu komercijalnih interesa CEN-a kao autora tih istih usklađenih normi.

62 Komisija, uz potporu intervenijenata, osporava argumente tužitelja.

63 U tom pogledu valja podsjetiti na to da, kako bi se opravdalo odbijanje pristupa dokumentu, u načelu nije dovoljno da je taj dokument obuhvaćen aktivnošću ili interesom navedenim u članku 4. Uredbe br. 1049/2001, s obzirom na to da predmetna institucija mora također dokazati na koji bi način pristup tom dokumentu mogao konkretno i stvarno ugroziti interes zaštićen izuzećem predviđenim u tom članku te da je opasnost od ugrožavanja tog interesa razumno predvidljiva, a ne samo hipotetska. To također vrijedi za treću stranu, u slučaju savjetovanja s tom stranom u okviru postupka savjetovanja iz članka 4. stavka 4. Uredbe br. 1049/2001, jer je cilj tog članka omogućiti instituciji ocjenjivanje primjenjuje li se neko od izuzeća iz stavaka 1. i 2. tog članka (presuda od 5. veljače 2018., Pari Pharma/EMA, T-235/15, EU:T:2018:65, t. 69.).

64 U ovom slučaju iz potvrđujuće odluke jasno proizlazi to da Komisija odbijanje otkrivanja zatraženih usklađenih normi temelji na dvjema povezanima ali različitim povredama komercijalnih interesa CEN-a i njegovih nacionalnih članova, odnosno, s jedne strane, na zaštiti

tih usklađenih normi autorskim pravom i, s druge strane, na opasnosti od znatnog smanjenja naknada koje CEN i njegovi nacionalni članovi ubiru u zamjenu za pristup tim usklađenim normama, kada bi se potonjima moglo besplatno pristupiti kod Komisije.

65 U tom pogledu valja podsjetiti na to, kao što to tvrdi Komisija, da je prodaja normi ključna sastavnica gospodarskog modela koji primjenjuju sva tijela za normizaciju. Slobodan i besplatan pristup javnosti tim normama doveo bi u pitanje taj model i prisilio bi navedena tijela da u potpunosti izmijene svoju organizaciju, čime bi se izložilo velikom riziku proizvodnju novih normi i mogućnost raspolaganja metodom koja dokazuje sukladnost proizvoda sa zahtjevima koje propisuje zakonodavstvo Unije primjenom jedinstvene metode.

66 Iz toga slijedi da, kao što je to istaknuto u okviru prvog i drugog dijela prvog tužbenog razloga (vidjeti točku 47. ove presude), u dijelu u kojem je Komisija osnovano utvrdila da su zatražene usklađene norme bile predmet zaštite autorskim pravom na temelju kojeg su zainteresiranim osobama bile dostupne tek nakon plaćanja određenih naknada (vidjeti točku 19. ove presude), njihovo besplatno otkrivanje na temelju Uredbe br. 1049/2001 moglo je konkretno i stvarno utjecati na komercijalne interese CEN-a i njegovih nacionalnih članova, u smislu sudske prakse navedene u točki 63. ove presude.

67 U svakom slučaju, kao što to pravilno ističe Komisija, koju podupiru intervenijenti, u kontekstu članka 4. stavka 2. prve alineje Uredbe br. 1049/2001, slobodan pristup javnosti normama nesporno bi ugrozio zaštitu intelektualnog vlasništva CEN-a, s obzirom na to da se na te norme primjenjuju uvjeti licenciranja koji su obvezni za kupce. Nepostojanje bilo kakvog nadzora u otkrivanju normi očito bi utjecalo na komercijalne interese CEN-a.

68 Taj zaključak nije doveden u pitanje argumentom tužiteljâ prema kojem u postupku izrade zatraženih usklađenih normi CEN djeluje kao javna vlast izvršavajući javne funkcije koje nisu podložne nikakvom komercijalnom interesu.

69 U tom pogledu, u skladu s člankom 10. Uredbe br. 1025/2012, usklađene norme izrađuje ili, po potrebi, revidira, jedno od triju europskih normizacijskih tijela, na inicijativu, pod vodstvom i pod nadzorom Komisije. U tu svrhu navedena uredba priznaje tri europske organizacije za normizaciju, odnosno CEN, Europski odbor za elektrotehničku normizaciju (Cenelec) i Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI). Te su organizacije neprofitne udruge, CEN i Cenelec – belgijskog privatnog prava, a ETSI – francuskog prava.

70 Međutim, suprotno onomu što tvrde tužitelji, iz odredaba kojima se uređuje europski normizacijski sustav nipošto ne proizlazi da u postupku izrade usklađenih normi CEN djeluje kao javna vlast izvršavajući javne funkcije koje nisu podložne nikakvom komercijalnom interesu.

71 Činjenica da europske normizacijske organizacije, među kojima i CEN, doprinose ostvarenju zadaća od javnog interesa pružanjem usluga certificiranja koje se odnose na usklađenost s primjenjivim pravom ni na koji način ne mijenja njihov status privatnih subjekata koji obavljaju gospodarsku djelatnost (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 5. prosinca 2018., Falcon Technologies International/Komisija, T-875/16, neobjavljenu, EU:T:2018:877, t. 47.).

72 U tom pogledu valja utvrditi, kao što je to učinila Komisija, da, ako poduzetnik u javnom vlasništvu može imati komercijalne interese, to mora *a fortiori* vrijediti i za privatnog subjekta, iako on pridonosi ostvarenju zadaća od javnog interesa (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 5. prosinca 2018., Falcon Technologies International/Komisija, T-875/16, neobjavljenu, EU:T:2018:877, t. 49.).

73 Iz svega prethodno navedenog proizlazi da je, u skladu s člankom 4. stavkom 2. prvom alinejom Uredbe br. 1049/2001, Komisija dokazala da otkrivanje traženih usklađenih normi može konkretno i stvarno ugroziti komercijalne interese CEN-a ili njegovih nacionalnih članova i da je opasnost od ugrožavanja tih interesa bila razumno predvidljiva, a ne samo hipotetska, u smislu sudske prakse navedene u točki 63. ove presude.

74 Stoga valja odbiti treći dio prvog tužbenog razloga, kao i taj tužbeni razlog u cijelosti.

2. Drugi tužbeni razlog, koji se temelji na pogreškama koje se tiču prava u pogledu postojanja prevladavajućeg javnog interesa u smislu zadnjeg dijela rečenice članka 4. stavka 2. Uredbe br. 1049/2001 i povredi obveze obrazlaganja

75 Tužitelji prigovaraju Komisiji da je počinila pogreške koje se tiču prava time što je smatrala da ni jedan prevladavajući javni interes u smislu zadnjeg dijela rečenice članka 4. stavka 2. Uredbe br. 1049/2001 ne opravdava otkrivanje zatraženih usklađenih normi te da nije dostatno obrazložila svoje odbijanje priznavanja postojanja prevladavajućeg javnog interesa.

76 Ovaj je tužbeni razlog podijeljen na tri dijela. Prvi dio temelji se na pogrešci koja se tiče prava u pogledu postojanja prevladavajućeg javnog interesa koji zahtijeva slobodan pristup pravu. Drugi dio se odnosi na pogrešku koja se tiče prava u vezi s postojanjem prevladavajućeg javnog interesa koji proizlazi iz obveze transparentnosti u području okoliša. Treći dio temelji se na nedostatnom obrazloženju Komisijina odbijanja priznavanja postojanja prevladavajućeg javnog interesa.

77 Najprije valja razmotriti treći dio drugog tužbenog razloga.

a) Treći dio drugog tužbenog razloga, koji se temelji na nedostatnom obrazloženju Komisijina odbijanja priznavanja postojanja prevladavajućeg javnog interesa

78 Tužitelji tvrde, s jedne strane, da u potvrđujućoj odluci Komisija nije dostatno obrazložila svoje odbijanje argumenata istaknutih u ponovnom zahtjevu u pogledu postojanja prevladavajućeg javnog interesa koji opravdava pristup zatraženim usklađenim normama.

79 U tom pogledu tužitelji ističu da je Komisija šutila o najvažnijim argumentima koje su oni iznijeli u svojem ponovnom zahtjevu, a koji se odnose na posljedice kvalifikacije zatraženih usklađenih normi kao „prava Unije” presudom od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821). Konkretnije, smatraju da Komisija ne objašnjava osobito zašto se njihov argument o nužnom pristupu pravu u pravnoj državi ne bi trebao smatrati prevladavajućim javnim interesom.

80 S druge strane, prema mišljenju tužitelja, Komisija nije obrazložila svoj zaključak o odvagivanju suprotstavljenih interesa u ovom slučaju, u smislu sudske prakse proizašle iz presude od 1. srpnja 2008., Švedska i Turco/Vijeće (C-39/05 P i C-52/05 P, EU:C:2008:374), te ih je tako dovela u situaciju u kojoj su smatrali da takvo odvagivanje nije provedeno.

81 Komisija osporava argumente tužiteljâ i tvrdi da je u dovoljnoj mjeri obrazložila svoje odbijanje priznavanja postojanja prevladavajućeg javnog interesa.

82 Najprije, valja podsjetiti na to da je obveza obrazlaganja opće načelo prava Unije utvrđeno člankom 296. drugim stavkom UFEU-a i člankom 41. stavkom 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, u skladu s kojim svaki pravni akt koji su donijele institucije Unije mora biti obrazložen (vidjeti presudu od 6. veljače 2020., Compañía de Tranvías de la Coruña/Komisija, T-485/18, EU:T:2020:35, t. 19. i navedenu sudsku praksu). Ta obveza institucija Europske unije da obrazlože svoje akte nije samo formalni zahtjev, nego joj je cilj omogućiti sudu Unije da izvrši svoj nadzor zakonitosti, a zainteresiranim osobama da se upoznaju s razlozima koji opravdavaju donesenu mjeru, kako bi mogli braniti svoja prava i provjeriti je li akt osnovan. Stoga zainteresirane osobe mogu doista iskoristiti svoje pravne lijekove samo ako točno poznaju sadržaj i razloge predmetnog akta (vidjeti presudu od 28. studenoga 2019., Mélin/Parlament, T-726/18, neobjavljenu, EU:T:2019:816, t. 40. i navedenu sudsku praksu).

83 Stoga je u kontekstu primjene odredaba Uredbe br. 1049/2001 presuđeno da je cilj obveze institucije da obrazloži svoju odluku kojom se uskraćuje pristup dokumentu, s jedne strane, pružiti zainteresiranoj osobi dovoljno informacija da zaključi je li odluka osnovana ili eventualno sadržava pogrešku zbog koje se može osporavati njezina valjanost i, s druge strane, omogućiti sudu Unije da provede nadzor nad zakonitošću odluke. Opseg te obveze ovisi o naravi predmetnog akta i o okolnostima u kojima je donesen (vidjeti presudu od 6. veljače 2020., Compañía de Tranvías de la Coruña/Komisija, T-485/18, EU:T:2020:35, t. 20. i navedenu sudsku praksu).

84 Iz sudske prakse proizlazi da obveza obrazlaganja za predmetnu instituciju ne znači obvezu odgovaranja na svaki od argumenata istaknutih tijekom postupka koji je prethodio donošenju konačne pobijane odluke (vidjeti presudu od 25. rujna 2018., Psara i dr./Parlament, T-639/15 do T-666/15 i T-94/16, EU:T:2018:602, t. 134. i navedenu sudsku praksu).

85 U ovom slučaju valja istaknuti to da je Komisija u točki 4. potvrđujuće odluke naslovljenoj „Nepostojanje prevladavajućeg javnog interesa koji opravdava otkrivanje” iznijela svoje odgovore na argumente tužiteljâ sadržane u ponovnom zahtjevu koji se odnose na navodno postojanje prevladavajućih javnih interesa koji proizlaze, s jedne strane, iz tumačenja Suda u presudi od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), i, s druge strane, iz navodnih obveza transparentnosti u području okoliša.

86 U tom pogledu, kao prvo, Komisija je navela da, kao što je objasnila u točki 2.1. potvrđujuće odluke koja se odnosi na razmatranje uvjeta za zaštitu komercijalnih interesa fizičke ili pravne osobe, učinke presude od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), treba ocjenjivati s obzirom na kontekst u kojem je ta presuda donesena. Stoga, prema njezinu mišljenju, navedenom presudom „nije [se] stvara[la] obveza objave usklađenih normi vlastitom inicijativom u Službenom listu niti se automatski utvrđ[ivao] prevladavajući javni interes koji opravdava njihovo otkrivanje”.

87 Kao drugo, Komisija je osporila tvrdnje tužiteljâ o obvezama transparentnosti u području okoliša za koje se smatra da predstavljaju prevladavajući javni interes u odnosu na interes koji proizlazi iz zaštite komercijalnih interesa određene fizičke ili pravne osobe, pri čemu je u biti tvrdila da su te obveze u ovom slučaju neprimjenjive.

88 Kao treće, Komisija je dodala da, osim toga, nije mogla utvrditi nikakav prevladavajući javni interes koji opravdava takvo otkrivanje.

89 Iz toga slijedi da je u potvrđujućoj odluci sažeto, ali jasno navedeno da tužitelji nisu iznijeli ni jedan argument kojim bi dokazali postojanje prevladavajućeg javnog interesa koji opravdava otkrivanje zatraženih usklađenih normi. Komisija je osim toga dodala da nije bila u mogućnosti utvrditi nikakav prevladavajući javni interes koji bi opravdavao takvo otkrivanje.

90 Osim toga, u dijelu u kojem tužitelji nekima od svojih argumenata zapravo osporavaju osnovanost obrazloženja sadržanog u potvrđujućoj odluci u pogledu nepostojanja prevladavajućeg javnog interesa koji opravdava otkrivanje zatraženih usklađenih normi, takvi su argumenti bespredmetni u okviru ovog dijela tužbenog razloga.

91 Naposljetku, valjda podsjetiti na to da iako je Komisija dužna izložiti razloge koji u predmetnom slučaju opravdavaju primjenu jednog od izuzeća od prava na pristup iz Uredbe br. 1049/2001, ona nije dužna pružiti informacije kojima se nadilazi ono što je potrebno da bi podnositelj zahtjeva razumio razloge njezine odluke i da bi Opći sud proveo nadzor njezine zakonitosti (vidjeti u tom smislu presudu od 26. ožujka 2020., Bonnafous/Komisija, T-646/18, EU:T:2020:120, t. 25. i navedenu sudsku praksu).

92 U tim okolnostima valja odbiti treći dio drugog tužbenog razloga.

b) Prvi dio prvog tužbenog razloga, koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava u pogledu postojanja prevladavajućeg javnog interesa koji zahtijeva slobodan pristup pravu

93 Tužitelji tvrde da je, čak i pod pretpostavkom da su zatražene usklađene norme obuhvaćene izuzećem u vezi s utjecajem na komercijalne interese, postojao prevladavajući javni interes u korist otkrivanja navedenih usklađenih normi u smislu zadnjeg dijela rečenice članka 4. stavka 2. Uredbe br. 1049/2001, koji se sastoji u jamčenju slobodnog pristupa pravu. Konkretnije, pripadnost tih usklađenih normi pravu Unije „stvara ustavni imperativ za dodjelu slobodnog pristupa tim normama”.

94 Tužitelji smatraju da, s obzirom na to da su zatražene usklađene norme dio prava Unije, kao što je to Sud utvrdio u svojoj presudi od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), postoji „automatski prevladavajući javni interes” koji opravdava otkrivanje tih usklađenih normi. Pozivaju se, među ostalim, na načelo pravne sigurnosti koje se može osigurati samo pravilnim objavljivanjem prava na službenom jeziku njegova adresata. Također upućuju na sudsku praksu Europskog suda za ljudska prava u vezi s pristupačnošću prava. Usto naglašavaju vezu između dostupnosti normi i pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Naposljetku, oni smatraju da načelo dobre uprave, predviđeno u članku 41. Povelje o temeljnim pravima, kao i slobodno kretanje robe i slobodno pružanje usluga, zajamčeno člancima 34. i 56. UFEU-a zahtijevaju slobodan pristup normama.

95 U svakom slučaju, tužitelji tvrde da se pobijanom odlukom povređuje zadnji dio rečenice članka 4. stavka 2. Uredbe br. 1049/2001 jer je Komisija propustila razmotriti postojanje javnog interesa u korist otkrivanja i, općenitije, odvagnuti interese kojima služi otkrivanje i one koji se protive takvom otkrivanju. U tom pogledu osporavaju tvrdnju prema kojoj su iznijeli samo opća razmatranja koja nisu mogla dokazati da je načelo transparentnosti u ovom slučaju imalo posebnu težinu. Naime, upućivanje na posebnu prirodu zatraženih usklađenih normi bilo je dovoljno da se u ovom slučaju opravda postojanje posebnog javnog interesa u korist otkrivanja u smislu navedene odredbe.

96 Komisija, uz potporu intervenijenata, osporava argumente tužitelja.

97 Najprije valja istaknuti to da, čak i ako se Komisija, kao u predmetnom slučaju, osloni na opću pretpostavku kako bi na temelju članka 4. stavka 2. prve alineje Uredbe br. 1049/2001 uskratila pristup zatraženim dokumentima, nije isključena mogućnost da se dokaže postojanje prevladavajućeg javnog interesa koji opravdava otkrivanje spomenutih dokumenata u smislu zadnjeg dijela rečenice spomenute odredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 25. rujna 2014., Spirlea/Komisija, T-306/12, EU:T:2014:816, t. 90. i navedenu sudsku praksu).

98 Suprotno tomu, na onomu koji se poziva na postojanje prevladavajućeg javnog interesa je da konkretno navede okolnosti koje opravdavaju otkrivanje predmetnih dokumenata i da navođenje samo općenitih utvrđenja nije dostatno za utvrđenje da je prevladavajući javni interes važniji od razloga koji opravdavaju odbijanje otkrivanja predmetnih dokumenata (vidjeti, u tom smislu, presudu od 11. svibnja 2017., Švedska/Komisija, C-562/14 P, EU:C:2017:356, t. 56. i navedenu sudsku praksu).

99 U ovom slučaju tužitelji zapravo pokušavaju kategoriju usklađenih normi u potpunosti izuzeti iz primjene sustava materijalnih izuzeća uspostavljenog Uredbom br. 1049/2001 na temelju općenitog razloga prema kojem su one dio „prava Unije” koje bi slobodno i besplatno trebalo biti dostupno javnosti.

100 Međutim, najprije, s obzirom na sudsku praksu navedenu u točki 98. ove presude, izlaganje takvih općenitih razmatranja nije dovoljno kako bi se utvrdilo da bi prevladavajući interes javnosti za slobodan i besplatan pristup pravu Unije, uključujući i usklađenim normama, čak i ako se pokaže stvarnim, prevladavao nad razlozima koji opravdavaju odbijanje otkrivanja navedenih normi.

101 Kao prvo, osim općih navoda o potrebi da se „pravo Unije” učini dostupnim, tužitelji ne iznose konkretne razloge koji bi u ovom slučaju opravdali otkrivanje zatraženih usklađenih normi. Konkretno, oni ne objašnjavaju u kojoj bi mjeri otkrivanje tih usklađenih normi trebalo prevladati nad zaštitom komercijalnih interesa CEN-a ili njegovih nacionalnih članova. U tom pogledu valja istaknuti da, iako je, kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 98. ove presude, prilikom primjene izuzeća iz članka 4. stavka 2. prve alineje Uredbe br. 1049/2001 teret dokazivanja na instituciji koja se poziva na to izuzeće, kada je riječ o zadnjem dijelu rečenice članka 4. stavka 2. navedene uredbe, teret dokazivanja snose osobe koje se pozivaju na postojanje prevladavajućeg javnog interesa u smislu zadnjeg dijela rečenice te odredbe.

102 Kao drugo, čak i uz pretpostavku da je trebalo prihvatiti opće navode o postojanju javnog interesa za osiguravanje slobodnog i besplatnog pristupa usklađenim normama, taj se interes u predmetnom slučaju ne bi mogao ostvariti otkrivanjem zatraženih usklađenih normi. Naime, neovisno o prirodi prava koje za njihove autore proizlazi iz njihova stvaranja, pristup usklađenim normama i dalje podliježe ograničenjima, poput plaćanja naknada koje utvrđuju nacionala tijela za normizaciju na temelju europskog normizacijskog sustava ili besplatnog pristupa u određenim knjižnicama. Stoga valja potvrditi Komisijinu ocjenu prema kojoj javni interes osiguravanja funkcioniranja europskog normizacijskog sustava, čiji je cilj poticanje slobodnog kretanja robe, uz istodobno osiguravanje jednake minimalne razine sigurnosti u svim europskim državama, prevladava nad jamstvom slobodnog i besplatnog pristupa usklađenim normama.

103 Kao drugo, pristup koji su odabrali tužitelji, kojim se traži da se kroz sudsku praksu potvrdi slobodan i besplatan pristup usklađenim normama putem mehanizma uvedenog Uredbom br. 1049/2001, a da pritom ne dovode u pitanje europski normizacijski sustav, ne može se smatrati prikladnim. Naime, Uredba br. 1025/2012, s jedne strane, kao što je to navedeno u točki 53. ove presude, izričito predviđa sustav objave ograničen samo na referentne brojeve usklađenih normi

i, s druge strane, kao što je to navedeno u točki 19. ove presude, dopušta naplatni pristup navedenim normama za osobe koje žele iskoristiti pretpostavku usklađenosti koja se na te norme odnosi.

104 U tom pogledu valja istaknuti da je Komisija u potvrđujućoj odluci smatrala da ni jedan prevladavajući javni interes ne opravdava otkrivanje usklađenih normi zatraženih na temelju zadnjeg dijela rečenice članka 4. stavka 2. Uredbe br. 1049/2001. Prema mišljenju Komisije, presuda od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821), na koju se tužitelji pozivaju u prilog svojoj tezi o postojanju prevladavajućeg javnog interesa za osiguranje dostupnosti prava, ne stvara obvezu samoinicijativne objave usklađenih normi u Službenom listu niti automatski utvrđuje prevladavajući javni interes koji opravdava njihovo otkrivanje.

105 Ta Komisijina ocjena nije zahvaćena nikakvom pogreškom.

106 Naime, argument tužitelja temelji se na posljedicama koje oni sami izvode iz kvalifikacije usklađenih normi kao „prava Unije” koju je Sud dao u svojoj presudi od 27. listopada 2016., James Elliott Construction (C-613/14, EU:C:2016:821). Stoga oni u biti tvrde da pripadnost usklađenih normi pravu Unije „stvara ustavni imperativ za dodjelu slobodnog pristupa tim normama”.

107 Međutim, osim činjenice da tužitelji ne navode točan izvor „ustavnog načela” koje zahtijeva slobodan i besplatan pristup usklađenim normama, oni ni na koji način ne opravdavaju razlog zbog kojeg ih treba podvrgnuti zahtjevu objavljivanja i pristupačnosti koji se veže uz „pravo”, s obzirom na to da te norme nisu obvezne, proizvode pravne učinke koji su s njima povezani samo u odnosu na zainteresirane osobe i može im se besplatno pristupiti u određenim knjižnicama u državama članicama.

108 Stoga prvi dio drugog tužbenog razloga treba odbiti.

c) Drugi dio drugog tužbenog razloga, koji se temelji na pogrešci koja se tiče prava u vezi s postojanjem prevladavajućeg javnog interesa zbog obveze transparentnosti u području okoliša

109 Tužitelji tvrde, kao prvo, da zatražene usklađene norme sadržavaju informacije o okolišu koje dovode do prevladavajućeg javnog interesa koji opravdava njihovo otkrivanje u skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (b) Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, koja je odobrena u ime Europske zajednice Odlukom Vijeća 2005/370/EZ od 17. veljače 2005. (SL 2005., L 124, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 3., str. 10.; u daljnjem tekstu: Aarhuška konvencija), kako je provedena člankom 4. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1367/2006. Kao drugo, one se odnose na emisije u okoliš i stoga njihovo otkrivanje predstavlja prevladavajući javni interes u smislu članka 6. stavka 1. iste uredbe.

110 Komisija, uz potporu intervenijenata, osporava argumente tužitelja.

111 U tom pogledu, valja istaknuti da poput Uredbe br. 1049/2001, cilj Uredbe br. 1367/2006, kao što to propisuje njezin članak 1., jest postići najveću moguću sustavnu dostupnost i širenje informacija o okolišu koje posjeduju institucije i tijela Unije.

112 Kako bi se razmotrili argumenti tužiteljâ koji se odnose na postojanje prevladavajućeg javnog interesa zbog obveze transparentnosti u području okoliša, treba provjeriti, pod pretpostavkom da zatražene usklađene norme sadržavaju informacije o okolišu, je li to dovoljno da se zaključi da postoji prevladavajući javni interes da se one otkriju. Zatim, prema potrebi, treba analizirati jesu li navedene usklađene norme povezane s emisijama u okoliš, tako da bi u skladu s člankom 6. stavkom 1. Uredbe br. 1367/2006 njihovo otkrivanje moglo predstavljati prevladavajući javni interes.

1) Postojanje prevladavajućeg javnog interesa u slučaju zahtjeva za informacije o okolišu

113 Tužitelji u biti ističu da je na temelju odredaba članka 5. stavka 3. točke (b) Aarhuške konvencije – kako su provedene člankom 4. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1367/2006 – Komisija bila dužna aktivno širiti tražene usklađene norme.

114 U tom pogledu valja utvrditi da i članak 5. stavak 3. točka (b) Aarhuške konvencije i članak 4. stavak 2. točka (a) Uredbe br. 1367/2006 predviđaju obvezu aktivnog širenja informacija o okolišu, a da se pritom ne utvrđuje „prevladavajući javni interes" u tom pogledu.

115 Naime, kao što to ističe i Komisija, valja navesti da je prva rečenica članka 6. stavka 1. Uredbe br. 1367/2006 jedina odredba te uredbe koja jasno i konkretno upućuje na „prevladavajući javni interes" i da se odnosi samo na situacije u kojima se tražene informacije odnose na emisije u okoliš.

116 Usto, članak 6. stavak 1. druga rečenica Uredbe br. 1367/2006 upućuje samo na „društveni interes" za otkrivanje, a ne na „prevladavajući" javni interes u smislu članka 4. stavka 2. zadnje rečenice Uredbe br. 1049/2001. Stoga iz članka 6. stavka 1. druge rečenice Uredbe br. 1367/2006 ne proizlazi da otkrivanje informacija o okolišu predstavlja uvijek prevladavajući javni interes (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 23. rujna 2015., ClientEarth i International Chemical Secretariat/ECHA, T-245/11, EU:T:2015:675, t. 189.).

117 Iz navedenih razmatranja proizlazi da prevladavajući javni interes za otkrivanje zatraženih usklađenih normi ne proizlazi iz same činjenice, pod pretpostavkom da je dokazana, da one sadržavaju informacije o okolišu.

118 U svakom slučaju, kao što to proizlazi iz članka 5. stavka 3. točke (b) Aarhuške konvencije, kako je provedena člankom 4. stavkom 2. točkom (a) Uredbe br. 1367/2006, obveza aktivnog širenja informacija o okolišu ograničena je na tekstove zakonodavstva Unije koji se odnose na područje zaštite okoliša ili su s njime povezani, kao i tekstove politika, planova i programa koji se odnose na okoliš. Međutim, iako su dio prava Unije, zatražene usklađene norme ipak nisu obuhvaćene zakonodavstvom Unije koje je strogo ograničeno Ugovorima i pripada u isključivu nadležnost institucija Unije kojima su povjerene ovlasti u tom pogledu. Iz toga slijedi da se argument tužitelja prema kojem je Komisija bila dužna aktivno širiti zatražene usklađene norme temelji na pogrešnoj pretpostavci prema kojoj su navedene usklađene norme obuhvaćene kategorijom „zakonodavstvo Unije koje se odnosi na područje zaštite okoliša ili je s njime povezano".

119 Osim toga, i Aarhuška konvencija i Uredba br. 1367/2006 predviđaju javni pristup informacijama o okolišu bilo na zahtjev bilo u okviru aktivnog širenja tijela i institucija o kojima je riječ. Međutim, budući da tijela i institucije mogu odbiti zahtjev za pristup informaciji kada je ista obuhvaćena područjem primjene određenih izuzeća, valja utvrditi da oni nisu dužni aktivno širiti tu informaciju. Naime, u suprotnom slučaju predmetna izuzeća bila bi lišena svakog korisnog

učinka što očito nije u skladu sa smislom i tekstom Aarhuške konvencije i navedene uredbe. (vidjeti u tom smislu i po analogiji presudu od 13. rujna 2013., ClientEarth/Komisija, T-111/11, EU:T:2013:482, t. 128.).

2) Postojanje informacija koje se odnose na emisije u okoliš u smislu članka 6. stavka 1. Uredbe br. 1367/2006

120 Iz članka 1. stavka 1. točke (b) Uredbe 1367/2006, u vezi s njezinim člankom 2. stavkom 1. točkom (d), u biti proizlazi da je njezin cilj zajamčiti pravo na pristup informacijama o čimbenicima poput emisija koji utječu ili bi mogli utjecati na sastavnice okoliša iz članka 2. stavka 1. točke (d) podtočke (i) iste uredbe, osobito na zrak, vodu i tlo.

121 U tom pogledu, članak 6. stavak 1. prva rečenica Uredbe br. 1367/2006 predviđa pravnu predmnjevu prema kojoj se smatra da otkrivanje „informacija [koje se] odnose na emisije u okoliš", osim onih koje se odnose na istrage, predstavlja prevladavajući javni interes u odnosu na interes koji proizlazi iz zaštite komercijalnih interesa određene fizičke ili pravne osobe, tako da se zaštita navedenih komercijalnih interesa ne može suprotstaviti otkrivanju tih informacija. Utvrđivanjem takve predmnjeve navedeni članak samo omogućuje konkretnu provedbu načela najšireg mogućeg pristupa informacijama koje posjeduju institucije i tijela Unije (vidjeti u tom smislu presudu od 23. studenoga 2016., Komisija/Stichting Greenpeace Nederland i PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, t. 54.).

122 Međutim, iz teksta članka 6. stavka 1. prve rečenice Uredbe br. 1367/2006 proizlazi da se ta odredba odnosi na informacije koje se „odnose na emisije u okoliš", tj. one koje se tiču takvih emisija ili su o njima, a ne na informacije koje su u izravnoj ili neizravnoj vezi s emisijama u okoliš. To tumačenje potvrđeno je člankom 4. stavkom 4. prvim podstavkom točkom (d) Aarhuške konvencije koja upućuje na „informacije o emisijama" (presuda od 23. studenoga 2016., Komisija/Stichting Greenpeace Nederland i PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, t. 78.).

123 S obzirom na cilj koji se nastoji postići člankom 6. stavkom 1. prvom rečenicom Uredbe br. 1367/2006, a koji je zajamčiti pristup „informacijama [koje se] odnose na emisije u okoliš" kao pravilo, taj pojam treba tumačiti tako da uključuje osobito podatke koji javnosti omogućuju da sazna što je stvarno ispušteno u okoliš ili pak za što se može predvidjeti da će biti ispušteno u uobičajenim ili realnim uvjetima uporabe predmetnog proizvoda ili tvari, koji odgovaraju onima za koje je dodijeljeno odobrenje za stavljanje navedenog proizvoda ili navedene tvari na tržište i koji prevladavaju na području kojemu je namijenjena uporaba tog proizvoda ili te tvari. Prema tome, navedeni pojam treba tumačiti na način da obuhvaća osobito naznake o prirodi, sastavu, količini, datumu i mjestu stvarnih ili predvidljivih emisija navedenog proizvoda ili navedene tvari u takvim uvjetima (presuda od 23. studenoga 2016., Komisija/Stichting Greenpeace Nederland i PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, t. 79.).

124 U pojam „informacije [koje se] odnose na emisije u okoliš" također valja uključiti informacije koje javnosti omogućuju da nadzire je li procjena stvarnih ili predvidljivih emisija – na temelju koje je nadležno tijelo odobrilo predmetni proizvod ili tvar – točna, kao i informacije o utjecajima tih emisija na okoliš. Naime, iz uvodne izjave 2. Uredbe br. 1367/2006 u biti proizlazi da je pristup informacijama o okolišu zajamčen tom uredbom namijenjen osobito tomu da doprinese učinkovitijem sudjelovanju javnosti u procesu odlučivanja, pomoću povećanja odgovornosti nadležnih tijela pri odlučivanju, u svrhu podizanja javne svijesti i osiguravanja veće potpore donesenim odlukama. Međutim, kako bi se moglo osigurati da su odluke koje su donijela tijela nadležna za pitanja okoliša utemeljene i kako bi se moglo učinkovito sudjelovati u procesu

odlučivanja u području okoliša, javnost mora imati pristup informacijama koje joj omogućuju da provjeri jesu li emisije pravilno procijenjene i mora biti u mogućnosti razumno pojmiti način na koji navedene emisije mogu utjecati na okoliš (presuda od 23. studenoga 2016., Komisija/Stichting Greenpeace Nederland i PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, t. 80.).

125 S druge strane, iako ne treba prihvatiti usko tumačenje pojma „informacije [koje se] odnose na emisije u okoliš”, taj pojam ipak ne može obuhvaćati sve informacije koje su u ikakvoj vezi, čak i izravnoj, s emisijama u okoliš. Naime, ako bi se navedeni pojam tumačio na način da obuhvaća takve informacije, on bi u velikom dijelu oduzeo sadržaj pojmu „informacije o okolišu” u smislu članka 2. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 1367/2006. Takvo tumačenje također bi oduzelo svaki koristan učinak mogućnosti, predviđenoj člankom 4. stavkom 2. prvom alinejom Uredbe br. 1049/2001, da institucije odbiju otkrivanje informacija o okolišu osobito iz razloga što bi takvo otkrivanje ugrozilo zaštitu komercijalnih interesa određene fizičke ili pravne osobe i ugrozilo ravnotežu koju je zakonodavac Unije želio osigurati između cilja transparentnosti i zaštite tih interesa. Također bi neproporcionalno negativno utjecalo na zaštitu poslovne tajne zajamčene člankom 339. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 23. studenoga 2016., Komisija/Stichting Greenpeace Nederland i PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, t. 81.).

126 Usto, iako pojam „informacije [koje se] odnose na emisije u okoliš” u smislu članka 6. stavka 1. prve rečenice Uredbe br. 1367/2006 obuhvaća samo informacije koje se tiču stvarnih emisija u okoliš, taj pojam ne uključuje informacije o hipotetskim emisijama (vidjeti u tom smislu presudu od 23. studenoga 2016., Komisija/Stichting Greenpeace Nederland i PAN Europe, C-673/13 P, EU:C:2016:889, t. 72. i navedenu sudsku praksu i t. 73.).

127 U ovom slučaju, prema Komisijinu mišljenju, kojoj tužitelji u tom pogledu ne proturječe, zatražene usklađene norme samo opisuju ispitivanja i metode koji su osmišljeni za ispunjavanje sigurnosnih zahtjeva prije stavljanja određenih proizvoda na tržište. Međutim, one ne sadržavaju nikakvu informaciju koja bi utjecala ili mogla utjecati na sastavnice okoliša iz članka 2. stavka 1. točke (d) podtočke (i) Uredbe br. 1367/2006, nego uključuju informacije o najboljim načinima kako učiniti igračke sigurnijima i spriječiti određene učinke nikla u slučaju produljenog kontakta s kožom.

128 Kao što to pravilno tvrdi Komisija, sama činjenica da se zatražene usklađene norme djelomično odnose na tvari i da sadržavaju određene informacije o maksimalnim stopama kemijskih mješavina i tvari zasigurno ne utvrđuje dovoljnu povezanost sa stvarnim ili predvidljivim emisijama u smislu sudske prakse navedene u točkama 123. i 124. ove presude.

129 Iz prethodno navedenog proizlazi da zatražene usklađene norme nisu obuhvaćene „informacijama [koje se] odnose na emisije u okoliš” za primjenu predmnjeve iz članka 6. stavka 1. prve rečenice Uredbe br. 1367/2006.

130 Stoga drugi dio drugog tužbenog razloga treba odbiti, a time i navedeni tužbeni razlog u cijelosti, kao i tužbu.

IV. Troškovi

131 U skladu s člankom 134. stavkom 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove.

132 Budući da tužitelji nisu uspjeli u postupku, treba im naložiti da, osim vlastitih troškova, snose i troškove Komisije, u skladu sa zahtjevom potonje.

133 Naposljetku, u skladu s člankom 138. stavkom 3. Poslovnika, Opći sud može odlučiti da intervenijent koji nije jedan od nabrojanih u stavcima 1. i 2. tog članka snosi vlastite troškove. U ovom slučaju CEN, UNE, ASRO, AFNOR, ASI, BSI, NBN, DS, DIN, NEN, SNV, SN, SFS, SIS i ISS snosit će vlastite troškove.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (peto prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Tužba se odbija.**

2. **Public.Resource.Org, Inc. i Right to Know CLG snosit će, osim vlastitih troškova, i troškove Europske komisije.**

3. **Europski odbor za normizaciju (CEN), Asociación Española de Normalización (UNE), Asociația de Standardizare din România (ASRO), Association française de normalisation (AFNOR), Austrian Standards International (ASI), British Standards Institution (BSI), Bureau de normalisation/Bureau voor Normalisatie (NBN), Dansk Standard (DS), Deutsches Institut für Normung eV (DIN), Koninklijk Nederlands Normalisatie Instituut (NEN), Schweizerische Normen-Vereinigung (SNV), Standard Norge (SN), Suomen Standardisoimisliitto ry (SFS), Svenska institutet för standarder (SIS) i Institut za standardizaciju Srbije (ISS) snosit će vlastite troškove.**

Papasavvas Spielmann Öberg

Spineanu-Matei Norkus

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 14. srpnja 2021.

Potpisi